

қолма-қол ақшасыз төлемдер НАРЫҒЫНА ШОЛУ

ҚАЗАҚСТАН
ҚАРЖЫГЕРЛЕР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

АССОЦИАЦИЯ
ФИНАНСИСТОВ
КАЗАХСТАНА

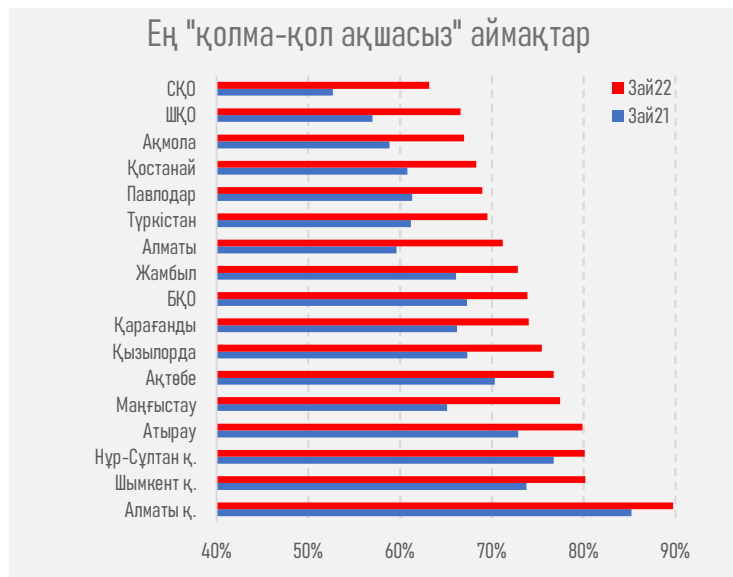
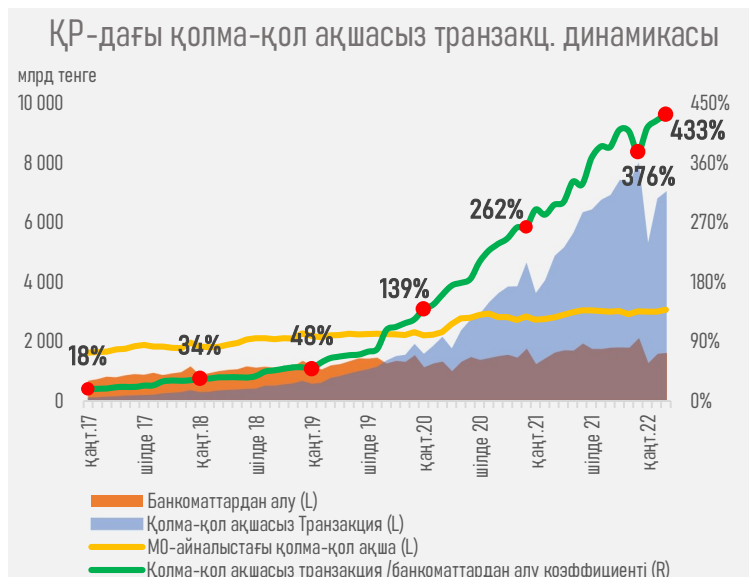
2022 жылдың бірінші тоқсанының қорытындысы

Резюме

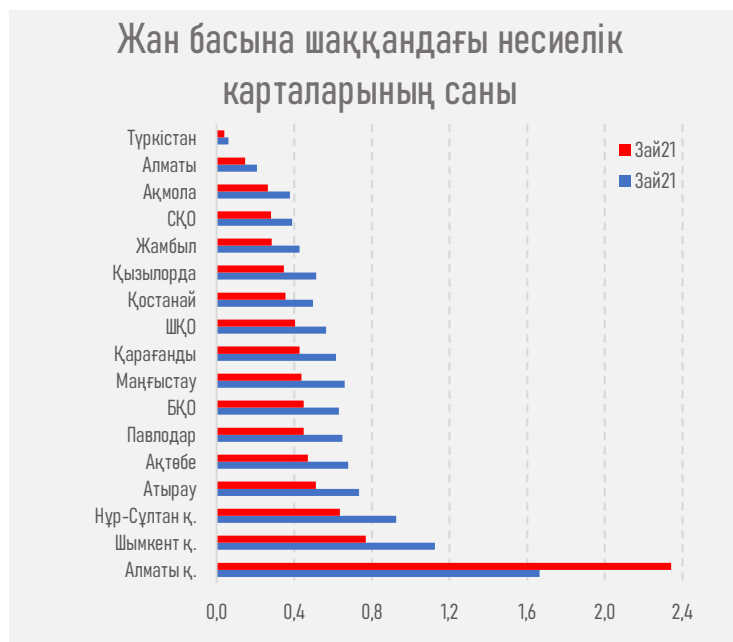
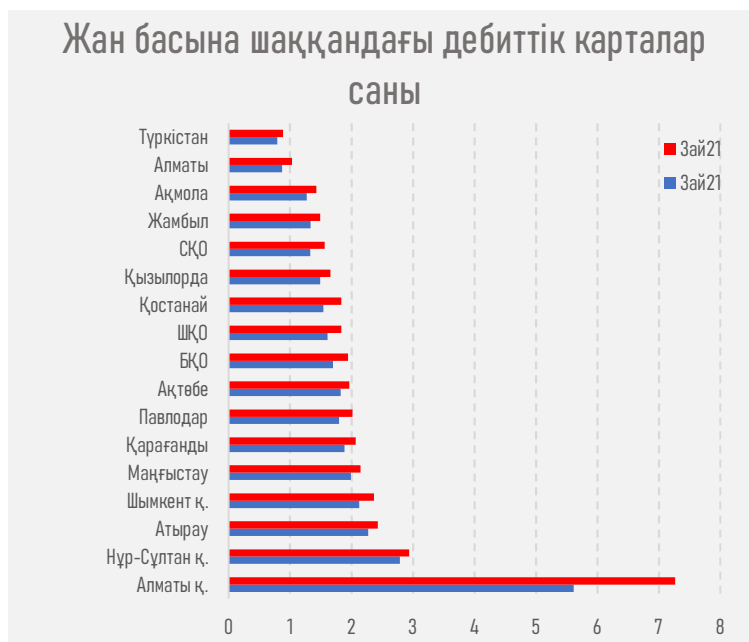
- ✓ ҚР-да қолма-қол ақшасыз транзакциялардың өсу қарқыны баяулауда, бұл нарықтың қанығу нүктесіне жақындағанын көрсетуді мүмкін.
- ✓ Мәселен, ағымдағы жылдың бірінші тоқсанында қолма-қол ақшасыз транзакциялардың өсуі 52% - ды (г/г) құрады, ал өткен жылдың ұқсас кезеңінде бұл көрсеткіш 124%-ға жетті.
- ✓ Абсолютті түрде қолма-қол ақшасыз транзакциялар көлемі бірінші тоқсанда бір жыл бұрын 12,5 трлн теңгеге қарағанда 19,1 трлн теңгеге дейін өсті.
- ✓ Бұл ретте ел бойынша қолма-қол ақшасыз операциялардың үлесі 74,3%-дан 80,9%-ға (г/г) дейін ұлғайды.
- ✓ Бұл ретте өңірлер бөлінісінде елеулі "цифрлық алшақтық" байқалады: Алматы қаласында мұндай операциялардың үлесі 90%-ды, ал СҚО мен ШҚО-да 63-67% - ды құрайды.

- ✓ Елдегі барлық қолма - қол ақшасыз төлемдердің басым үлесі интернет және мобильді банкинг арқылы жасалады — 84,2% немесе 16,1 трлн теңге (3М21ж үшін 81,9% немесе 10,2 трлн теңге).
- ✓ Айналыстағы дебиттік (+19%, 44,9 млн-ға дейін) және несиелік карталар (-10%, 10,9 млн-ға дейін) санында көп бағытты динамика байқалады.
- ✓ Сәйкесінше, айналыстағы дебиттік карталардың саны елдің 100 тұрғынына шаққанда 201 жыл бұрын 234-ке дейін өсті, ал несиелік карталар-64 жыл бұрын 57-ге дейін қысқарды.
- ✓ Несиелік карталар санының азаюы экожүйелердің белсенді дамуына және ірі ойыншылардың бөліп-бөліп төлеу ұсынысына байланысты болуы мүмкін.
- ✓ Несиелік карталардың танымалдығы сақталған жалғыз өңір Алматы қаласы болды (+1,5 млн г/г карта), бұл несиелік карталар ұсыныстарының жоғары вариативтілігіне, сондай-ақ қаржылық сауаттылық деңгейіне байланысты болуы мүмкін.

ҚР аумағында қолма-қол ақшасыз транзакциялар *

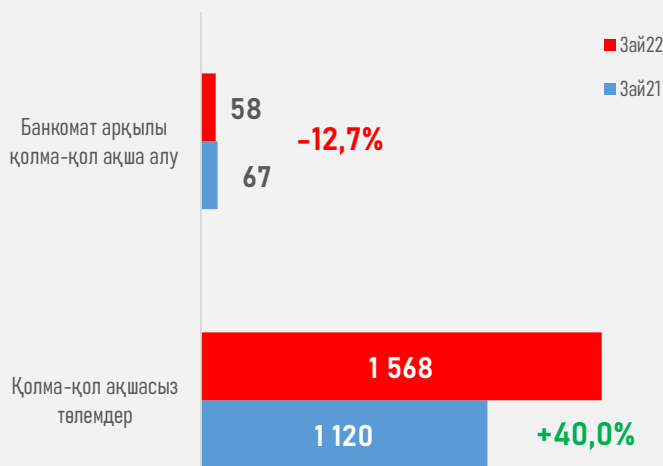
Жан басына шаққандағы айналыстағы төлем карталарының саны *

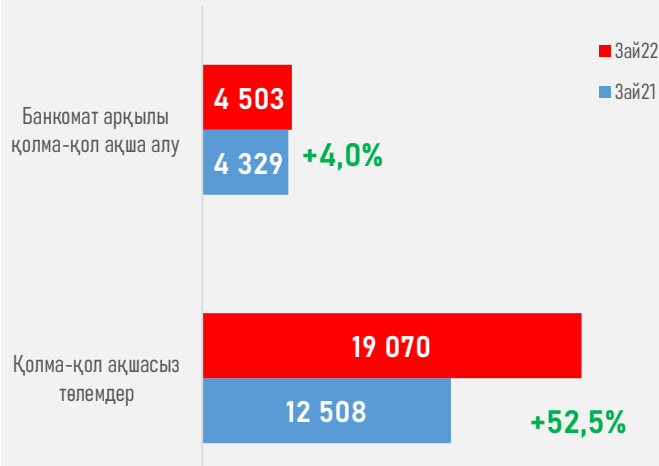
* Деректер көзі: ҚРҰБ, ҚР АӘК БНС

Төлем карталары бойынша транзакциялар *

Транзакциялар саны, млн операция

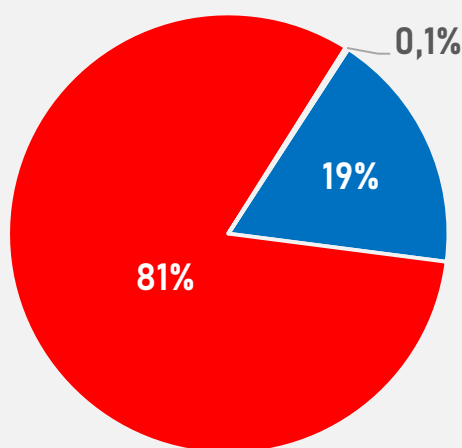

Транзакция көлемі, млрд теңге

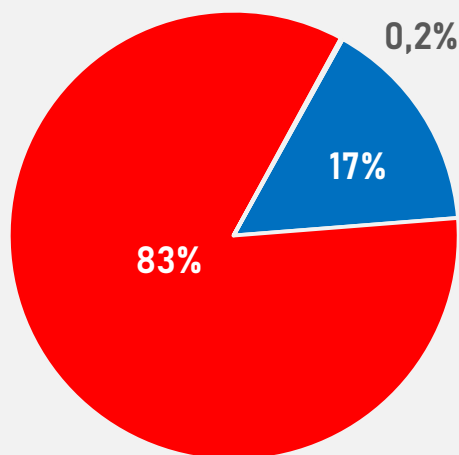
Қолма-қол ақшасыз транзакциялардың түрлері бойынша бөлу *

Зай21

■ POS-терминал арқылы төлеу ■ Интернетте төлеу ■ Банкомат арқылы төлеу

Зай22

■ POS-терминал арқылы төлеу ■ Интернетте төлеу ■ Банкомат арқылы төлеу

* Деректер көзі: ҚРҰБ, ҚР АӘК БНС

© Қазақстан қаржыгерлер қауымдастығы, 2022

Кезеңнің қысқаша нәтижелері

Төлем нарығы елдің дамып, дегенмен өсу қарқыны қолма-қол ақшасыз төлемдер үш таңбалыдан екі таңбалы сандарға дейін қысқарды

Қолма — қол ақшасыз төлемдердің ұлғаюымен бір мезгілде айналыстағы қолма-қол ақша көлемінің салыстырмалы түрде жоғары өсуі байқалады — МО (+9,5% г/г), бұл халықтың қаңтардағы қайғылы оқиғаларға реакциясымен, теріс геосаяси фонмен және көлеңкелі экономиканың жоғары үлесімен байланысты болуы мүмкін.

Банктердің эконжүйелерінің белсенді дамуы және тауарларды бөліп-бөліп ұсыну жағдайында кредиттік карталар санының қысқаруы байқалады (-1,2 млн бірлік г/г). Ішінара бұл әсер бөліп-бөліп төленетін тауарлар бағасын әділ және бөліп-бөліп төлемейтін тауарлар бағасынан өзгеше емес деп тұтынушылық қабылдаумен түсіндіріледі.

Банк секторы ландшафтының байқалып отырған өзгеруі айналыстағы карталардың жалпы санына (негізінен дебиттік) және бейтарап — қолма-қол ақшасыз транзакциялардың енуіне тиісті әсер етуі мүмкін.

Өңірлік бөліністе бұрынғысынша қолма-қол ақшасыз төлемде жоғары "цифрлық алшақтық" сақталып отыр. Тиісінше, қолма-қол ақшасыз транзакциялардың үлесі аз өңірлерде өсудің негізгі әлеуеті сақталуда. Бұл алшақтықты тарылту теориялық тұрғыдан ақшаның үшінші нысаны — цифрлық теңгені енгізген кезде мүмкін болады, ол әзірлеушілердің жоспарлары бойынша интернетке қосылмай төлем жасауға мүмкіндік береді. Айта кетейік, ҚҚҚ цифрлық теңге жобасын тапқылауға қатысады, оны енгізудің орындылығы туралы шешім жыл соңына дейін күтіледі.

ҚҚҚ талдау орталығы валюталық, қор, тауар нарықтарындағы экономикалық жағдайдың әр түрлі кезеңділігіне экономикалық шолуларды, KASE эмитенттерінің, ҚР Ұлттық Банкінің, ҚР Ұлттық экономика министрлігінің, ҚР Қаржы министрлігінің, Мемлекеттік кірістер комитетінің статистикалық деректерін, сондай-ақ елдегі ағымдағы экономикалық жағдайға әсер ететін басқа да оқиғаларды үнемі дайындайды. ҚҚҚ талдау орталығының материалдарымен ҚҚҚ сайтында танысуға болады.